

Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του ΑΠΘ
Διδασκαλείο «Δημήτρης Γληνός»

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΕΙΣΗΓΗΣΕΩΝ

ΕΡΕΥΝΕΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟ

1η ημερίδα

29 Μαρτίου 2008, Σάββατο 9:30 π.μ.

Στο ισόγειο του Πύργου της Παιδαγωγικής

Πολιτικές αποκλεισμού και ένταξης

Συντονίζει: **ο Γιώργος Τσιάκαλος**, καθηγητής, πρόεδρος του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης (ΠΤΔΕ), ΑΠΘ

- **Μαυρίδης Χαράλαμπος**, δάσκαλος, σχολικός σύμβουλος, Δρ. Επιστημών της Αγωγής, ΠΤΔΕ - ΑΠΘ

Κοινωνικός αποκλεισμός και ιδεολογία- Συμβολή του κυρίαρχου λόγου στην παρεμπόδιση ανάπτυξης και εφαρμογής στρατηγικών για την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού.

Διδακτορική Διατριβή

Περίληψη

Με βάση τη διαπίστωση ότι ο κοινωνικός αποκλεισμός είναι ένα κοινωνικό πρόβλημα το οποίο όχι μόνο δεν επιλύεται, αν και η επίλυσή του στοιχειοθετείται καταστατικά από την παρεμβατική αρμοδιότητα του κράτους, αλλά και διευρύνεται, η εργασία επιχειρεί να δείξει ότι ο κυρίαρχος λόγος, ως φορέας της κυρίαρχης ιδεολογίας, αποτελεί μια από τις ουσιαστικότερες αιτίες, η οποία συμβάλλει στη μη ανάπτυξη στρατηγικών για την καταπολέμησή του. Προς τούτο υιοθετείται ένα θεωρητικό-ερμηνευτικό σχήμα, στο οποίο γίνεται δεκτό ότι το καταστατικό πλαίσιο επίλυσης βρίσκεται μόνιμα υπό διακύβευση, καθώς οι προϋποθέσεις εφαρμογής του είναι αποτέλεσμα της κατανομής ισχύος ανάμεσα σε Πολιτική και Οικονομία. Συνεπώς, η διατήρηση του προβλήματος οφείλεται, κυρίως, στη σημερινή συγκυρία, στην επικράτηση του μοντέλου της νεοφιλελεύθερης κοινωνικοοικονομικής συγκρότησης.

Για την απάντηση του ερωτήματος που προκύπτει ως προς το γιατί οι άνθρωποι συναινούν στη διατήρηση αυτής της συγκρότησης γίνεται δεκτό το ερμηνευτικό σχήμα του ρόλου της κυρίαρχης ιδεολογίας, όπως αυτός επιτελείται από τον κυρίαρχο λόγο.

Η συνολική προβληματική που αναπτύσσεται αποσκοπεί να δείξει την αιτιώδη σύνδεση της λειτουργίας του κυρίαρχου λόγου τόσο σε σχέση με τη δυνατότητα αναπαραγωγής και διατήρησης της υφιστάμενης συγκρότησης, όσο και με τους τρόπους κατανόησης του ίδιου του φαινομένου από τη μια και τη δυνατότητα αξιολόγησης των προτεινόμενων λύσεων από την άλλη.

Έτσι, και για την περίοδο 1999-2000, εξετάζονται, μέσω της ανάλυσης περιεχομένου άρθρων τριών εφημερίδων, ως πεδία παραγωγής κυρίαρχου λόγου αυτά της Πολιτικής και της Επιστήμης. Από τους θεσμικούς εκφραστές του κυρίαρχου λόγου εξετάζεται αυτό της Εκπαίδευσης, στο οποίο και δίνεται περισσότερη έμφαση, τόσο σε σχέση με την οργάνωσή της όσο και σε σχέση με τις θέσεις που ο κυρίαρχος λόγος της πολιτικής και των επιστημόνων εκφράζει για το ρόλο και τις λειτουργίες.

Βλ., επίσης, βιβλίο που βασίζεται στο υλικό της διατριβής

Μαυρίδης, Χ. (2007) Κυρίαρχος λόγος και κοινωνικός αποκλεισμός – Τα πεδία της πολιτικής, της επιστήμης και της εκπαίδευσης. Θεσσαλονίκη: Βάνιας

- **Λιάμπας Αναστάσιος**, λέκτορας στο ΠΤΔΕ, ΑΠΘ και διδάκτορας του ίδιου τμήματος

Μορφές κατανομής πόρων στην εκπαίδευση και κοινωνικός αποκλεισμός. Η περίπτωση των Δημοτικών σχολείων της κεντρικής, ανατολικής και δυτικής ζώνης της Θεσ/νίκης κατά την περίοδο 1974-1986

Διδακτορική Διατριβή

Περίληψη

Από τη διερεύνηση όλων σχεδόν των Δημοτικών σχολείων της πόλης που λειτουργούσαν την περίοδο 1974-1986 (συνολικά 122) διαπιστώνεται ότι υπάρχουν μαθητές/τριες που υφίστανται κοινωνικό αποκλεισμό, καθώς παρεμποδίζονται από την απορρόφηση του δημόσιου και κοινωνικού αγαθού εκπαίδευση. Στην παρούσα μελέτη ο εκπαιδευτικός (κοινωνικός) αποκλεισμός ως κατάσταση και διαδικασία, μελετάται μέσα από ένα σύνθετο πλέγμα αρνητικών προσδιορισμών ή αποτελεσμάτων της σχολικής σταδιοδρομίας του μαθητή, καθώς και μέσα από ένα σύνολο παραγόντων του εκπαιδευτικού συστήματος που δρουν σωρευτικά και επιβαρυντικά, συμβάλλοντας στην ανάπτυξη ή την ενίσχυσή του. Συγκεκριμένα, στη μελέτη εξετάζονται:

- Οι δείκτες: σχολική εγκατάλειψη, άτακτη φοίτηση - προσωρινή διακοπή, επανάληψη τάξης και χαμηλή επίδοση, στους οποίους 'ευημερούν' οι γόνοι των χαμηλότερων κοινωνικοοικονομικών στρωμάτων και μειονοτικών ομάδων (Ρομ, τουρκόφωνων μουσουλμάνων τσιγγάνων) που φοιτούν, κυρίως, σε σχολεία της δυτικής ζώνης ή σε ορισμένες περιοχές εντός των δύο άλλων ζωνών της πόλης (ανατολική, κεντρική).
- Οι αναγκαίοι πόροι για τη λειτουργία των σχολείων (υλικά και μέσα διδασκαλίας, κτίρια και αίθουσες, εκπαιδευτικό προσωπικό) οι οποίοι με τη μορφή της κατανομής τους δημιουργούν ή συντηρούν υφιστάμενες ανισότητες, καθώς επηρεάζουν την απορρόφηση της εκπαίδευσης που παρέχεται σε ορισμένα σχολεία των ζωνών ή περιοχών της πόλης.

Ειδικότερα, διαπιστώνεται ότι:

- Τα περισσότερα εξοπλισμένα σχολεία με μέσα και υλικά διδασκαλίας (π.χ. όργανα φυσικής, βιβλία σχολικής βιβλιοθήκης κλπ) βρίσκονται στην κεντρική και ανατολική ζώνη, έναντι της δυτικής. Ακόμη, τα περισσότερα κτίρια που έχουν κατασκευαστεί ειδικά για να λειτουργήσουν ως σχολεία και είναι σε καλή κατάσταση, βρίσκονται στην κεντρική και ανατολική ζώνη σε σύγκριση με τη δυτική.
- Στις χορηγίες (από συλλόγους, φυσικά πρόσωπα, ΟΤΑ κλπ) για την υποστήριξη της λειτουργίας των σχολείων (πέρα από την κρατικές δαπάνες που δε διαφέρουν μεταξύ σχολείων) υπερέχουν τα σχολεία της κεντρικής ζώνης.
- Η υψηλή αναλογία διδασκόντων – διδασκομένων, αν και είναι γενικός κανόνας στα σχολεία και των τριών ζωνών, επιβαρύνει ιδιαίτερα τους μαθητές από τα χαμηλότερα στρώματα και μειονοτικές, δηλαδή όσους/ες προέρχονται από κοινωνικές ομάδες που έχουν μεγαλύτερη ανάγκη από καλύτερες συνθήκες εκπαίδευσης και φοιτούν σε σχολεία της δυτικής ζώνης, καθώς και σε συγκεκριμένες περιοχές των άλλων δύο ζωνών.
- Το εκπαιδευτικό προσωπικό, με βάση τα τυπικά προσόντα (μετεκπαίδευση, επιμόρφωση), τη διδακτική εμπειρία, το χρόνο παραμονής στην οργανική θέση και τόπο κατοικίας του, μετακινείται γρηγορότερα (σε) και προτιμά συχνότερα τα σχολεία της κεντρικής και ανατολικής ζώνης έναντι της δυτικής.

Συνοψίζοντας, το χαμηλό οικονομικό, μορφωτικό και κοινωνικό κεφάλαιο που παράγει κοινωνικό αποκλεισμό, αλλά και παράγεται απ' αυτόν και χαρακτηρίζει περισσότερο την κοινωνία της δυτικής ζώνης, όπως και ορισμένες περιοχές των άλλων δύο ζωνών της πόλης, συνδυάζεται με εκπαιδευτικές συνθήκες στα σχολεία τους, οι οποίες συμβάλλουν στον εκπαιδευτικό αποκλεισμό των μαθητών/τριών που προέρχονται από τα χαμηλότερα κοινωνικά στρώματα και μειονοτικές ομάδες.

Παιδιά μεταναστών και προσφύγων στο σχολείο

Συντονίζει: η **Δήμητρα Κογκίδου**, καθηγήτρια και διευθύντρια στο Μεταπτυχιακό Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης (ΠΤΔΕ), ΑΠΘ

- **Τουρτούρας Χρήστος**, δάσκαλος, Δρ. Επιστημών της Αγωγής, ΠΤΔΕ - ΑΠΘ

Σχολική ενσωμάτωση και εκπαιδευτικός αποκλεισμός των παιδιών από τις Δημοκρατίες της πρώην Ε.Σ.Σ.Δ. Η περίπτωση των Δημοτικών σχολείων της Θεσσαλονίκης κατά τη δεκαετία 1990-2000.

Διδακτορική Διατριβή

Περίληψη

Η ελληνική κοινωνία είχε ανέκαθεν πολυσυλλεκτικό και πολυπολιτισμικό χαρακτήρα. Ωστόσο, το ιδιαίτερο αυτό χαρακτηριστικό της συστηματικά αγνοούνταν και λανθασμένα θεωρούνταν ως ομοιογενής. Πάντως, ούτως ή άλλως, μετά τις σύγχρονες πολιτικοοικονομικές και κοινωνικές εξελίξεις σε παγκόσμιο επίπεδο, την πτώση του κομμουνιστικού καθεστώτος στις χώρες του πρώην ανατολικού μπλοκ και τις μετακινήσεις μεγάλων πληθυσμιακών μαζών σε χώρες της καπιταλιστικής Δύσης, άλλαξαν ακόμη περισσότερο οι ισορροπίες σε επίπεδο πληθυσμού και στη δική μας χώρα. Η νέα αυτή πραγματικότητα, με τις πολεμικές συγκρούσεις και τα οικονομικά αδιέξοδα, οδήγησε σε μετεγκατάσταση στη χώρα μας, μεταξύ άλλων, μεγάλου αριθμού παλινοστούντων ομογενών και αλλοδαπών από τις πρώην σοβιετικές δημοκρατίες, το 1/3 των οποίων απογράφηκε στο Νομό Θεσσαλονίκης.

Τα παραπάνω επηρέασαν, προφανώς, την κατάσταση και στο χώρο της εκπαίδευσης. Τα σχολεία μας φιλοξενούν σήμερα πολλούς παλινοστούντες και αλλοδαπούς μαθητές και μαθήτριες από τις παραπάνω χώρες.

Στα πλαίσια, βέβαια, της νέας εκπαιδευτικής πραγματικότητας που διαμορφώθηκε, σχεδιάστηκαν και εκπονήθηκαν επιστημονικές έρευνες που, ωστόσο, είχαν επιλεκτικό και αποσπασματικό χαρακτήρα. Τα θεωρητικά σχήματα που χρησιμοποιήθηκαν δεν ήταν επαρκή να περιγράψουν με πληρότητα και σαφήνεια τη νέα πραγματικότητα και τα δείγματα που χρησιμοποιήθηκαν ήταν μικρά και καθόλου αντιπροσωπευτικά. Επομένως, ήταν άμεση η ανάγκη για συλλογή και επεξεργασία μεγάλου σε όγκο δεδομένων, που θα μπορούσαν να καταστήσουν σαφή τη συνολική σχολική πορεία των παιδιών της συγκεκριμένης πληθυσμιακής ομάδας, επιτρέποντας να εξαχθούν έγκυρα συμπεράσματα, που θα οδηγούσαν σε αποτελεσματικές πολιτικές αντιμετώπισης των νέων εκπαιδευτικών αναγκών. Το κενό αυτό είχε, λοιπόν, στόχο να καλύψει η παρούσα έρευνα.

Διερευνήθηκε, ως γενική υπόθεση εργασίας, ο εκπαιδευτικός αποκλεισμός των μαθητών/τριών από την πρώην ΕΣΣΔ. Συμπεριλήφθηκαν όλα ανεξαιρέτως τα Δημοτικά σχολεία της πόλης, καθώς και τα ολιγοθέσια των χωριών του Νομού Θεσσαλονίκης. Καταγράφηκε ολόκληρος ο πληθυσμός των παιδιών από την πρώην ΕΣΣΔ που φοίτησαν στα σχολεία αυτά κατά το διάστημα 1990-2000. Επιπλέον, συλλέχθηκαν ανάλογα δεδομένα από δείγμα ντόπιων μαθητών/τριών, που φοιτούσαν στα αντίστοιχα σχολεία της πόλης και του Νομού.

Εξετάστηκε, τέλος, μια σειρά από επιμέρους υποθέσεις εργασίας, που αφορούσαν σε παράγοντες που ενδέχεται να επηρέασαν τη σχολική τους πορεία (μετακινήσεις, ιθαγένεια, κοινωνικοοικονομικό και μορφωτικό επίπεδο οικογένειας, ιδιαίτερη χώρα προέλευσης, φύλο, στασιμότητα, διακοπή φοίτησης, τάξη και ηλικία κατάταξης, φοίτηση σε ολιγοθέσιο ή διαπολιτισμικό σχολείο, επιδόσεις στη Γλώσσα, τα Μαθηματικά και Γενικός Βαθμός στο τέλος των τάξεων).

- **Χαραβιτσίδης Πέτρος**, δάσκαλος στο 132ο Δημοτικό Σχολείο Αθηνών (Γκράβα), υποψήφιος διδάκτορας στο ΠΤΔΕ, ΑΠΘ

Διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας σε γονείς μετανάστες και παράλληλη διδασκαλία μητρικής γλώσσας στα παιδιά τους: Μελέτη περίπτωσης σε ένα σχολείο πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης

Διπλωματική Μεταπτυχιακού

Περίληψη

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε σε δημοτικό σχολείο της Αθήνας με υψηλό ποσοστό αλλοδαπών μαθητών/μαθητριών. Αντικείμενο της έρευνας αποτελεί η πρωτοβουλία του Συλλόγου Διδασκόντων και της Διευθύντριας του σχολείου για προσφορά στους ίδιους τους μετανάστες γονείς μαθημάτων ελληνικής γλώσσας και παράλληλα μαθημάτων μητρικής γλώσσας στα παιδιά τους. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε τα σχολικά έτη 2002-2003 και 2003-2004. Τη χρονική αυτή περίοδο παρακολούθησε συστηματικά την εξέλιξη των μαθημάτων ελληνικής γλώσσας στους μετανάστες γονείς και παράλληλα τη διδασκαλία της μητρικής γλώσσας στα παιδιά τους.

Το βασικό ερευνητικό ερώτημα ως προς τους γονείς, οι οποίοι ανταποκρίθηκαν στην πρόσκληση για τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας και συμμετείχαν στα μαθήματα, ήταν:

- Οι απόψεις, οι στάσεις και η συμπεριφορά τους απέναντι στα μαθήματα των ελληνικών ειδικότερα αλλά και γενικότερα απέναντι στις συνθήκες ζωής τους στη χώρα μας.
- Ο τρόπος με τον οποίο αυτοί οι ίδιοι γονείς διαπραγματεύτηκαν το θέμα της διδασκαλίας της μητρικής γλώσσας στα παιδιά τους.
- Προβολή της ταινίας: «**Παιχνίδια από τις πατρίδες μας μαζί με τους γονείς μας**» (διάρκεια 15 λεπτά).

Πρόκειται για ντοκιμαντέρ που συμμετείχε στο 7ο Φεστιβάλ κινηματογράφου Ολυμπίας για παιδιά και νέους και πήρε το πρώτο βραβείο. Γυρίστηκε στο 132ο Δημοτικό Σχολείο Αθηνών όπου φοιτούν 180 περίπου μαθητές και μαθήτριες εκ των οποίων 120 είναι παιδιά μεταναστών από διάφορες χώρες. Οι μαθητές της έκτης τάξης του σχολείου αυτού ζήτησαν από τους γονείς τους να τους μάθουν παιχνίδια που έπαιζαν και οι ίδιοι στις πατρίδες τους. Την εμπειρία αυτή θέλησαν να τη μοιραστούν μέσω της δημιουργίας μιας ταινίας ντοκιμαντέρ.

Αποκλεισμός και ένταξη των Ρομά

Συντονίζουν οι:

Ευαγγελία Τρέσσου-Φατούρου, αναπληρώτρια καθηγήτρια στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης (ΠΤΔΕ) του ΑΠΘ και

Σούλα Μητακίδου, επίκουρη καθηγήτρια στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης (ΠΤΔΕ) του ΑΠΘ

- **Δημήτριος Ζάχος**, δάσκαλος, διευθυντής, Δρ. Επιστημών της Αγωγής, ΠΤΔΕ - ΑΠΘ

Διαδικασίες ένταξης σε συνθήκες γενικού κοινωνικού αποκλεισμού: Η εκπαίδευση των Ρομ στην κοινότητα Φλάμπουρου

Διδακτορική Διατριβή

Περίληψη

Οι ραγδαίες οικονομικές και πολιτικές εξελίξεις της τελευταίας εικοσαετίας προκάλεσαν σημαντικές αλλαγές, τόσο στον τρόπο που τα σύγχρονα έθνη - κράτη αντιλαμβάνονται και ασκούν την κοινωνική τους πολιτική, όσο και στη θεωρία των κοινωνικών επιστημών. Σ' αυτό το πλαίσιο πρέπει να τοποθετηθεί και η χρήση των εννοιών της κοινωνικής ένταξης και του κοινωνικού αποκλεισμού, οι οποίες κατέχουν κεντρική θέση στον επιστημονικό και στον πολιτικό λόγο που αφορά μια σειρά από φαινόμενα και καταστάσεις, όπως η φτώχεια, η ανεργία και οι διακρίσεις (φύλου, πολιτισμού, ηλικίας, σεξουαλικής προτίμησης κ.α.).

Η παρούσα διατριβή επιχειρήσει να διερευνήσει τον τρόπο με τον οποίο οικονομικοί και μη-οικονομικοί παράγοντες συμβάλουν στον κοινωνικό αποκλεισμό των «ειδικών» κοινωνικών ομάδων, καθώς και να εντοπίσει τις στρατηγικές και τις μεθόδους με τις οποίες τα μέλη των ομάδων αυτών μπορούν να επιτύχουν την κοινωνική τους ένταξη. Η ερευνητική προσπάθεια είχε ως πλαίσιο τον ορισμό του κοινωνικού αποκλεισμού ως «παρεμπόδιση απορρόφησης δημόσιου και κοινωνικού πλούτου», με βάση τον οποίο διερευνήθηκε εάν οι συνθήκες ζωής των μελών της ρομικής κοινότητας του Φλάμπουρου των Σερρών συγκλίνουν μ' αυτές του συνόλου των κατοίκων της Ελλάδας στους τομείς της εκπαίδευσης, της εργασίας, της κατοικίας, της συμμετοχής στο πολιτικό γίνεσθαι και στο Σύστημα Υγειονομικής Περίθαλψης και Ασφάλισης.

Η μελέτη χωρίζεται σε τρία μέρη, στα δύο πρώτα από τα οποία παρουσιάζεται η θεωρητική προβληματική και στο τελευταίο η έρευνα και τα αποτελέσματά της, από τα οποία φαίνεται ότι τα μέλη της ρομικής κοινότητας του Φλάμπουρου –με βάση τα κριτήρια που τέθηκαν- έχουν επιτύχει την τους ένταξη στον εργασιακό και στον οικιστικό τομέα, στην πολιτική ζωή και στο σύστημα υγείας και πρόνοιας. Αντίθετα, στον τομέα της εκπαίδευσης τα μέλη της ρομικής κοινότητας του Φλάμπουρου δεν έχουν επιτύχει την ένταξή τους, παρότι είναι σαφές ότι η σχέση τους με την επίσημη κρατική εκπαίδευση τους/τις διαφοροποιεί ξεκάθαρα από τη συντριπτική πλειοψηφία των υπόλοιπων ατόμων που συνήθως συμπεριλαμβάνονται στους/στις Ρομ.

Βλ., επίσης, βιβλίο που βασίζεται στο υλικό της διατριβής

Ζάχος Δημήτριος (2007) Εκπαίδευση και Χειραφέτηση. Θεσσαλονίκη: εκδόσεις Επίκεντρο.

- **Χατζηνικολάου Άγγελος**, δάσκαλος, σχολικός σύμβουλος, Δρ. Επιστημών της Αγωγής, ΠΤΔΕ - ΑΠΘ

Αλφαριθμητισμός παιδιών Ρομά μέσα από τη διαδικασία της διδασκαλίας των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Δυνατότητες και περιορισμοί

Διδακτορική Διατριβή

Περίληψη

Η εκπαίδευση των παιδιών Ρομά δεν είναι μόνο ένα απλό φαινόμενο της εκπαιδευτικής πραγματικότητας, που απασχολεί κάποιους/ες ερευνητές/τριες και ενδεχομένως τους/τις εκπαιδευτικούς, που ως τέτοιο δηλ εκπαιδευτικό φαινόμενο να αποτελεί μέρος της καθημερινής εκπαιδευτικής ρουτίνας. Αποτελεί ταυτόχρονα κοινωνικό και ιστορικό γεγονός και ως τέτοιο μπορεί να περιγραφεί ιστορικά με την έννοια της καταγραφής όλων εκείνων των καθημερινών συμβάντων (κοινωνικών, θεσμικών, οικονομικών και πολιτικών), τα οποία ορθώνονται ως οδοφράγματα-τις περισσότερες φορές αζεπέραστα- στο δρόμο αυτών των παιδιών από το σπίτι τους(παράγκα) στο σχολείο.

Έτσι η εκπαίδευση αυτών των παιδιών ως θεωρία αλλά και πρακτική με την έννοια της ένταξης στο σχολείο επιβάλλει τη συστηματική παρέμβαση και συνεργασία του δασκάλου καταρχήν με τους γονείς των παιδιών Ρομά στον τόπο διαμονής τους (στους καταυλισμούς), για να αποκτήσει ο/η δάσκαλος/α τη γνώση όλων εκείνων των παραγόντων, που αποτελούν αιτίες αποκλεισμού. Δεύτερη εξίσου σημαντική διαδικασία αποτελεί η συνεργασία του ερευνητή δασκάλου με την εκπαιδευτική κοινότητα μέσα στην οποία πρέπει να ενταχθούν τα παιδιά Ρομά προκειμένου να απορροφήσουν το πλούτο του δικαιώματος της εκπαίδευσης. Μέσα στο σχολείο τα παιδιά Ρομά έχουν να αντιμετωπίσουν μια σειρά από προβλήματα, τα οποία δημιουργούνται από μονοπολιτισμικό και εθνοκεντρικά προσανατολισμένο αναλυτικό πρόγραμμα με ό,τι αυτό συνεπάγεται στην σχολική αποτυχία και σχολική διαρροή αυτών των παιδιών.

Η διερεύνηση από τον/την ερευνητή/τρια εκπαιδευτικό του αποκλεισμού των Ρομά από το σύνολο των παρεχόμενων πόρων του κράτους πρόνοιας αποτελεί σημαντική διαδικασία στην εκπαίδευση, αφού θα διαπιστώσει το βαθμό παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων εις βάρος της συγκεκριμένης ομάδας. Έτσι αν τα Δικαιώματα του Παιδιού αποτελέσουν το υπόβαθρο του γραμματισμού των παιδιών Ρομά, θα διαμορφώνεται καθημερινά στην εκπαιδευτική διαδικασία εκείνη η συνειδητοποίηση (Φρέιρε) κατά την οποία ο αλφαριθμητισμός- γραμματισμός- δεν θα αποτελεί απλώς την κατάκτηση μιας ηθικά ουδέτερης τεχνικής, αλλά τη βάση για ποιότητα στην εκπαίδευση, εκπαιδευτική επιτυχία των παιδιών Ρομά, έκφραση αλληλεγγύης μέσα από καθημερινές δράσεις.

Σε τελική ανάλυση η ένταξη των παιδιών Ρομά στο σχολείο αποτελεί πρόκληση στις διαστάσεις διεύρυνσης της δημοκρατίας μέσω της ισότητας ευκαιριών, την οποία καθημερινά υποστηρίζει και υπόσχεται το σχολείο ως θεσμός.

Οργάνωση: Σύλλογος Μεταπτυχιακών ΠΤΔΕ-ΑΠΘ

Σύλλογος Μετεκπαιδευομένων Δασκάλων «Δημήτρης Γληνός»